

Van bladeren naar scrollen

Digitalisering van NHG-producten

Het gebeurt dagelijks. Een huisarts belt het NHG-Bureau met de vraag: 'Wanneer komen jullie producten beschikbaar op de computer?' Soms gaat het om standaarden, dan weer om patiëntenfolders of ander voorlichtingsmateriaal. 'Een begrijpelijke vraag', aldus Han van Overbeeke, 'en we werken er momenteel hard aan. Maar er zitten meer haken en ogen aan dan men op het eerste gezicht vermoedt.'

Van Overbeeke is als coördinator van de Afdeling Praktijkvoering & Preventie verantwoordelijk voor het automatiseringsbeleid. Niet zonder trots meldt hij dat de eerste producten gereed zijn. Daarnaast vertelt hij over de toekomstige initiatieven. Maar nu eerst meer over de haken en ogen.

'De afgelopen jaren zijn de NHG-producten goed ontvangen; ze genieten bij de huisarts veel vertrouwen. Steeds meer praktijken worden geautomatiseerd en dat maakt de vraag om digitalisering begrijpelijk. Het leveren en beheren van deze gedigitaliseerde producten brengt echter enkele problemen met zich mee. Zo zijn er gebruikers die - voor de eigen toepassing - wijzigingen aanbrengen of willen aanbrengen. Dat kan voor de betreffende gebruikers heel nuttig zijn, maar er is dan geen sprake meer van een product dat door het NHG is goedgekeurd. Dat moeten die huisartsen goed beseffen.'

Van Overbeeke wordt bijgevalen door Henk Westerhof, stafid automatisering. Westerhof vult aan: 'Deze huisartsen komen "in de problemen" bij de actualisering van de NHG-producten. Periodiek

- en eventueel tussentijds als daar aanleiding voor is - worden de producten aangepast aan de jongste inzichten. Wanneer het overzicht gaat ontbreken over welke systemen welke versies van teksten bevatten, lukt het ons niet meer om ervoor te zorgen dat de teksten worden aangepast. Dit betekent dat er na enkele jaren meerdere versies in omloop zijn waardoor de waarde en de betrouwbaarheid van de informatie erg klein worden.'

Tot zover een schets van de problemen die bij de uitwerking aan de orde komen. Inmiddels maakt men op het bureau een opzet die ontsluiting van de producten voor zoveel mogelijk huisartsen mogelijk maakt, en denkt men na over een goed beheer van de gedigitaliseerde producten. Hoe lang moet de huisarts wachten op concrete resultaten? 'Voor een aantal producten is een versie op diskette al direct leverbaar', zegt Van Overbeeke. 'Daarnaast wordt gewerkt aan de uitgave van enkele "intelligente" producten, waarbij softwaremodules NHG-producten op een handzame manier toegankelijk maken.'

Wat is er nu al op diskette beschikbaar?

De huisarts geïnformeerd?

'Het door het NHG ontwikkelde literatuurzoeksysteem De Geïnformeerde Huisarts kent al veel gebruikers en is inmiddels beschikbaar in alle HIS'en', aldus Westerhof. 'Voor 1996 staat een verdere uitbreiding van de inhoud van DGH op het programma.' De Geïnformeerde Huisarts is overigens een uitgave van Bohn Stafleu Van Loghem.

'Ook gereed zijn de samenvattingskaarten van NHG-Standaarden. Deze zijn beschikbaar als "platte ASCII-tekst". Dit wil zeggen dat de letterlijke tekst van de samenvattingskaarten (dat zijn dus niet de complete NHG-Standaarden!), ontstaan van opmaak, beschikbaar is in De Geïnformeerde Huisarts alsmede in enkele HIS'en. Binnen De Geïnformeerde Huisarts kunnen deze teksten worden opgeroepen met behulp van trefwoorden en/of ICPC-codes; in sommige HIS'en kan dit direct vanuit het medisch dossier. De tekst van de samenvattingskaarten is ook via de gebruikersverenigingen van enkele HIS'en beschikbaar. Ook dan is de tekst van deze kaarten direct vanuit het HIS oproepbaar. De wijze waarop dit is vormgegeven varieert van HIS tot HIS.'

'De meeste vragen richten zich op de beschikbaarheid van de standaarden', verduidelijkt Westerhof. Het binnenkort verschijnende NHG-Formularium sluit nauw aan op de standaarden. Het formularium verschijnt in de vorm van een zakboekje en een boek met achtergrondinformatie. Dit formularium ondersteunt de huisarts bij het voorschrijven op stofnaam. Westerhof staat hier achter: 'Het formularium besteedt terecht aandacht aan de overweging *niet* iets voor te schrijven. Als "intelligente" hulp in het HIS ontwikkelt het NHG ook een digitale versie. Zo kan de huisarts, rekening houdend met verschillende patiëntkenmerken, zinvolle adviezen over de eventuele behandeling geven.' Van Overbeeke knikt instemmend. 'De verwachting is dat de digitale versie van het NHG-Formularium

 automatisering

 digitalisering

in het najaar beschikbaar is.'
Naast een complete software-module komt de inhoud van het formularium ook in een gestructureerde vorm beschikbaar ten behoeve van software-ontwikkelaars die het NHG-Formularium willen ondersteunen. Daarnaast vereist het WCIA-HIS-Referentiemodel 1995 de aanwezigheid van een formularium in de nieuwe HIS'en.

Dat klinkt allemaal veelbelovend, maar kan de huisarts hierop rekenen? 'Zeker', luidt het eensgezinde antwoord van de automatiserings-experts.

Voorlichting en andere zorgen

Op de opmerking 'en dan zijn jullie klaar met je werk...' reageren de heren met: 'Zeker niet! Bij de sectie Voorlichting loopt al het project "patiëntenbrieven". Dit is consult-ondersteunende voorlichting, die de huisarts na afloop van een consult aan de patiënt kan meegeven. De patiënt kan daarin nog eens nalezen wat de huisarts in het consult heeft gezegd (of had willen zeggen). Voor de term "patiëntenbrieven" is gekozen, omdat er wordt uitgegaan van een briefvorm gericht aan de patiënt met de huisarts als afzender. In de meest ideale situatie kan de huisarts dan snel voorlichting geven.' Van Overbeeke noemt dit 'voorlichting op maat'. Hiermee bedoelt hij dat in de brieven rekening wordt gehouden met niveau/ervaring van de patiënt, leeftijd, angst voor ziekte of eerdere correspondentie. Westerhof houdt een pleidooi voor gefaseerde invoering: 'Voorlopig beperken we ons tot tekstverwerkingsbestanden in het HIS die gepersonaliseerd kunnen worden.'

'Eind dit jaar komen de eerste bestanden met patiëntenbrieven beschikbaar. De veelgeprezen NHG-Patiëntenfolders komen niet op diskette, omdat zowel huisartsen als patiënten van mening zijn dat de vorm en de herkenbaarheid van de folders een belangrijke bijdrage leveren aan het succes ervan. Daarom vindt het NHG het vooralsnog niet opportuun te werken aan een computerversie.'

Digitale hart

Inmiddels raken we dieper verzeild in het automatiseringswoud. Van Overbeeke en Westerhof zijn echter geroutineerde gidsen. Hun digitale hart tikt aanmerkelijk sneller wanneer de WCIA-producten ter sprake komen. 'De producten "WCIA-HIS-Tabellenklapper" en "WCIA-HIS-Labcodetabel" worden, behalve op papier, standaard geleverd op een diskette met daarop alle tabellen in diverse vormen. Momenteel bezien we de mogelijkheid het nieuwe WCIA-HIS-Referentiemodel op diskette te leveren in Adobe Acrobat formaat.'

Ten slotte filosofeert Van Overbeeke over de zegeningen van de computer: 'Automatisering kan op veel manieren de praktijkvoering ondersteunen, en dat ook voor een deel op basis van gedigitaliseerde NHG-producten. Wij onderzoeken momenteel de mogelijkheid om deze faciliteiten te bundelen in een "NHG-Plan-module" die de huisarts kan ondersteunen bij onder andere de prescriptie, het verwijzen en het aanvragen van onderzoek.' Tijd voor de slotvraag: 'Is het einde nog niet in zicht?' 'Nee hoor, het begint pas', aldus de enthousiaste automatiseerders. (HV/FM)

Posterpresentatie NHG-Jubileum- congres 1996

Het aanstaande NHG-Jubileumcongres op 29 november in Den Haag zal huisartsen handreikingen doen om dagelijkse praktijkproblemen aan te pakken. U kunt daaraan een bijdrage leveren.

Iedere huisarts heeft wel in de eigen praktijk voor een bepaald probleem een oplossing bedacht die anderen tot voorbeeld kan dienen. De Congrescommissie nodigt u uit hieraan een poster te wijden onder het motto: 'Mijn oplossing voor een praktijkprobleem'.

Het is de bedoeling dat het door u gepresenteerde inhoudelijke of organisatorische praktijkprobleem herkenbaar is voor andere huisartsen. De door u gevonden oplossing moet overdraagbaar zijn op andere huisartsen/praktijken en daadwerkelijk tijd en energie besparen en gemakkelijk zijn in te voeren. Andere huisartsen moeten bij het lezen van uw poster een gevoel krijgen van: 'Hier heb ik iets aan, dit ga ik ook doen.'

Lijkt het u een uitdaging om uw idee of ontdekking te vertalen in een poster voor het congres? Neem dan contact op met Renata Mimpfen, NHG-Bureau, 030-2881700. Zij kan u informatie geven over de opzet van de posters en de presentatie daarvan tijdens het congres.

Het NHG looft voor de beste poster een prijs uit; de tekst wordt in dit katern afgedrukt.

Maria van den Muijsenbergh, voorzitter NHG-Congrescommissie 1996